

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан соціально-гуманітарного
факультету

Оксана ГОМОТЮК

2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІНЦІНОТ

Святослав ПИТЕЛЬ

2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з
науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

2024р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Соціальна юриспруденція»
ступінь вищої освіти - бакалавр
галузь знань - 23 Соціальна робота
спеціальність - 231 Соціальна робота
освітньо-професійна програма - «Соціальна робота»

кафедра психології та соціальної роботи

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (семін.) (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Екз. (сем.)
Денна	1	2	30	30	4	8	48	120	2
Заочна	1	2	8	4			108	120	2

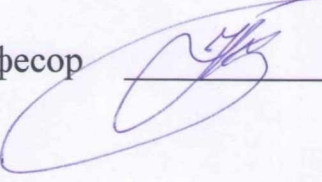
Тернопіль – ЗУНУ

2024

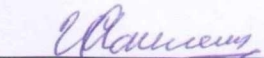
Робоча програма розроблена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 23 Соціальна робота, спеціальності 231 Соціальна робота затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол №11 від 26 червня 2024 року).

Робочу програму склала доцент кафедри психології та соціальної роботи, к.ю.н., доцент **Яремко Оксана Михайлівна**.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та соціальної роботи, протокол № 1 від «27» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри психології та соціальної роботи, д.психол.н., професор **Андрій ГІРНЯК**

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності «Соціальна робота», протокол № 1 від «30» серпня 2024 р.

Керівник групи забезпечення спеціальності, д. психол.н., професор **Сергій ШАНДРУК**

Гарант ОПП к.е.н., доцент **Світлана МИКОЛЮК**

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНА ЮРИСПРУДЕНЦІЯ»

1. Опис дисципліни «Соціальна юриспруденція»

Дисципліна “Соціальна юриспруденція”	Галузь знань, спеціальність, ОПП, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	галузь знань – 23 «Соціальна робота»	Статус дисципліни – професійної підготовки, обов’язкова Мова навчання – українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність – 232 «Соціальна робота»	Рік підготовки: ДФН - 1 ЗФН - 1 Семестр: ДФН - 2 ЗФН – 2
Кількість змістових модулів – 2	Освітньо-професійна програма - «Соціальна робота»	Лекції: ДФН - 30 год. ЗФН – 8 год. Практичні заняття: ДФН –30 год. ЗФН – 4 год.
Загальна кількість годин – 120	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Самостійна робота: Денна – 48 год. Заочна – 106 год., Тренінг – 8 год. Індивідуальна робота – 4 год.
Тижневих годин – 8 з них аудиторних – 4		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання вивчення дисципліни «Соціальна юриспруденція»

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Мета вивчення дисципліни – отримання системних знань у сфері соціальної юриспруденції, оволодіння вміннями і навичками пошуку, систематизації та комплексного аналізу відповідних нормативно-правових документів, а також вміннями використовувати норми законодавства у конкретних життєвих обставинах.

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

1. Розкрити зміст основних міжнародних та вітчизняних нормативно-правових документів у сфері соціальної роботи;
2. Сформуванню цілісну систему знань з правового регулювання відносин щодо забезпечення соціальної роботи з населенням, державної політики в даній сфері суспільних відносин;
3. Здійснити аналіз правових інститутів різних галузей права, що стосуються реалізації соціальних прав;
4. Надати вміння і навички пошуку, систематизації, комплексного аналізу та застосування відповідних нормативно-правових документів, що стосуються реалізації

соціальних прав і виконання (дотримання) соціальних обов'язків, в конкретних життєвих ситуаціях;

5. Розвинути здатність юридично правильно кваліфікувати обставини, що виникають при здійсненні професійної діяльності у сфері соціального забезпечення і надання соціальних послуг;

6. Знати функції органів державної влади і місцевого самоврядування у сфері реалізації соціальної політики.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина.

ФК1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

ФК3. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.

ФК19. Здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності у сфері соціальної роботи.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Набуття студентами компетентності з курсу можливе за актуалізації їхніх знань з курсів «Історія соціальної роботи», «Теорія соціальної роботи», «Психологія професійної діяльності».

2.5. Результати навчання.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

ПРН4 Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.

ПРН5 Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

ПРН8 Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

ПРН18 Налагоджувати співпрацю з представниками різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів.

ПРН20 Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання.

3. Програма навчальної дисципліни «Соціальна юриспруденція»:

Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОЇ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

Тема 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни «Соціальна юриспруденція». Міжнародно-правові стандарти у сфері соціальних прав

Предмет і завдання навчальної дисципліни «Соціальна юриспруденція». Система навчальної дисципліни «Соціальна юриспруденція». Методи вивчення навчальної дисципліни «Соціальна юриспруденція». Роль навчальної дисципліни «Соціальна юриспруденція» у підготовці фахівців соціальної сфери. Джерела вивчення навчальної дисципліни «Соціальна юриспруденція».

Міжнародна співпраця у сфері соціальних прав людини і громадянина. Міжнародно-правові акти у сфері соціальних прав людини і громадянина. Міжнародні гарантії реалізації соціальних прав людини і громадянина.

Загальна характеристика соціального законодавства Європейського Союзу. Класифікація соціальних актів Європейського Союзу. Особливості співвідношення соціальних актів Європейського Союзу з актами Міжнародної організації праці. Соціальне законодавство окремих країн-членів Європейського Союзу.

Тема 2. Формування соціального законодавства України в контексті євроінтеграції

Розвиток вітчизняного соціального законодавства. Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Міжнародно-правові зобов'язання України щодо реалізації прав соціально незахищених верств населення.

Конституційні права і свободи людини та громадянина: поняття, види та класифікація. Конституційне регулювання соціальних прав і свобод людини та громадянина. Гарантії реалізації соціальних і економічних прав і свобод людини та громадянина в Україні.

Тема 3. Україна як соціальна держава

Гене́за концепції соціальної держави. Поняття «соціальна держава». Ознаки соціальної держави. Мета, завдання та пріоритети соціальної політики держави. Об'єкти і суб'єкти соціальної політики держави.

Принципи соціальної держави. Загальнонаціональні функції соціальної держави. Цінності (соціальна рівність, соціальна справедливість, соціальна солідарність та ін.) та пріоритети соціальної держави.

Соціальна функція держави.

Механізми державного регулювання соціальної сфери.

Тема 4. Суб'єкти реалізації соціальної функції держави

Розмежування категорій «соціальна функція держави» і «соціальна функція». Система суб'єктів реалізації соціальної функції держави. Органи державної влади як суб'єкти реалізації соціальної функції держави. Органи місцевого самоврядування як суб'єкти реалізації соціальної функції держави. Органи влади Автономної Республіки Крим як суб'єкти реалізації соціальної функції держави. Суб'єкти делегованих повноважень із реалізації соціальної функції держави (релігійні організації, громадські організації, волонтери тощо).

Тема 5. Судові та альтернативні способи вирішення спорів у сфері соціальних прав

Судовий захист соціальних прав людини і громадянина. Система судових органів. Досудове розслідування і судовий розгляд кримінальних справ у сфері соціальних прав

людини і громадянина. Цивільне судочинство. Адміністративно-правовий порядок спорів у сфері соціальних прав. Оскарження до суду дій (рішень), бездіяльності, що порушують права громадян.

Практика Верховного суду та Конституційного Суду України у сфері соціальних прав. Процедура звернення до Європейського Суду з прав людини у спорах у сфері соціальних прав.

Альтернативні способи вирішення спорів у сфері соціальних прав.

Тема 6. Правозахисна діяльність у сфері соціальних прав

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Радник - уповноважений Президента України з прав дитини та дитячої реабілітації. Радник - уповноважений Президента України з питань безбар'єрності. Радник - уповноважений Президента України з питань реабілітації учасників бойових дій. Радник - уповноважений Президента України з питань забезпечення прав захисників України. Радник-уповноважений Президента України з питань Фонду Президента України з підтримки освіти, науки та спорту. Уповноважений Президента України з питань волонтерської діяльності.

Правозахисні організації у сфері захисту соціальних прав людини і громадянина. Медіація.

Право на професійну правничу допомогу (ст. 59 Конституції України). Закон України «Про безоплатну правничу допомогу». Безоплатна первинна правнича допомога (надання правової інформації; консультації і роз'яснення з правових питань; складання заяв, скарг та інших документів правового характеру (крім документів процесуального характеру); надання допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правничої допомоги та медіації). Отримувачі безоплатної первинної правничої допомоги. Суб'єкти надання безоплатної первинної правничої допомоги клієнтам соціальних служб.

Безоплатна вторинна правнича допомога (захист; здійснення представництва інтересів клієнтів соціальних служб, що мають право на безоплатну вторинну правничу допомогу, в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами, складання документів процесуального характеру). Отримувачі безоплатної вторинної правничої допомоги. Суб'єкти надання безоплатної вторинної правничої допомоги. Порядок звернення за безоплатною вторинною правничою допомогою.

Змістовий модуль 2. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

Тема 7. Соціально-забезпечувальне законодавство України

Поняття «право соціального забезпечення». Принципи права соціального забезпечення. Кодифікація соціально-забезпечувального законодавства України. Конституційні основи розвитку та регулювання соціально-забезпечувальних відносин. Правовідносин у сфері соціального забезпечення: види, класифікація та підстави виникнення.

Організаційно-правові форми соціального забезпечення. Правові засади пенсійного забезпечення в Україні. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття. Правові засади надання соціальних послуг особам, які опинилися у складних життєвих обставинах або мають найвищий ризик потрапляння у них. Організаційно-правові основи призначення та виплати соціальних допомог, компенсацій та пілг.

Тема 8. Основи цивільно-правового регулювання: крізь призму соціальних прав

Цивільне право: поняття, законодавство і система. Юридичні факти як підстава виникнення цивільно-правових відносин. Загальні положення про фізичну особу. Цивільна правосуб'єктність (цивільна правоздатність, цивільна дієздатність, цивільна деліктоздатність) фізичної особи. Опіка та піклування. Орган опіки та піклування, його повноваження. Встановлення опіки та піклування судом. Захист цивільних прав дітей, що знаходяться у складних життєвих обставинах. Загальні положення про відшкодування шкоди.

Тема 9. Основи сімейно-правового регулювання: крізь призму соціальних прав

Поняття, ознаки, система сімейного права. Шлюбно-сімейне законодавство. Шлюб: укладення, припинення, визнання недійсним. Права і обов'язки батьків та дітей. Аліментні зобов'язання членів сім'ї.

Форми влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування (усиновлення, опіка та піклування над дітьми, патронат над дітьми, прийомна сім'я, дитячий будинок сімейного типу).

Тема 10. Основи трудового законодавства України

Трудове право: поняття, предмет, метод і система. Трудове законодавство України. Поняття праці. Поняття, види, особливості трудових правовідносин. Поняття, види, зміст і сторони трудового договору. Трудова дисципліна і відповідальність у сфері праці. Особливості регулювання праці окремої категорії громадян (жінок, осіб з інвалідністю, неповнолітніх, ув'язнених та ін.).

Законодавче забезпечення недопущення дискримінації за ознаками раси, етнічної приналежності, релігійних переконань та гендерної рівності в соціально-трудовах правовідносинах.

Необґрунтована відмова у прийнятті на роботу. Презумпція існування соціально-трудовах правовідносин. Захист персональних даних працівників. Принципи *in favorem*, *in reus* в соціально-трудовах правовідносинах. Принцип виробничої демократії в Україні та соціальному праві Європейського Союзу.

Тема 11. Адміністративно-правова і кримінально-правова охорона соціальних правовідносин

Адміністративне правопорушення і адміністративна відповідальність. Поняття та система адміністративних стягнень. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх. Адміністративні правопорушення, пов'язані із посяганням на соціальні правовідносини. Адміністративні правопорушення, пов'язані із корупцією.

Кримінальні правопорушення і кримінальна відповідальність. Покарання та його види. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство. Інші заходи кримінально-правового характеру. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. Кримінальні правопорушення проти соціальних прав людини і громадянина. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

**4. Структура залікового кредиту
з дисципліни «Соціальна юриспруденція»**

(денна форма навчання)

	Кількість годин					
	Лекції	Прак- тичні заняття	Самос- тійна робота	Тренінг	Індиві- дуальна робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОЇ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ						
Тема 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни «Соціальна юриспруденція». Міжнародно-правові стандарти у сфері соціальних прав	2	2	4	4	2	Поточне опитування, реферати, дискусія, доповіді, презентації, кейси, ділові ігри, тестування
Тема 2. Формування соціального законодавства України в контексті євроінтеграції	2	2	4			
Тема 3. Україна як соціальна держава	2	2	4			
Тема 4. Суб'єкти реалізації соціальної функції держави	2	2	4			
Тема 5. Судові та альтернативні способи вирішення спорів у сфері соціальних прав	4	4	4			
Тема 6. Правозахисна діяльність у сфері соціальних прав	2	2	4			
Змістовий модуль 2. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ						
Тема 7. Соціально-забезпечувальне законодавство України	6	6	4	4	2	Поточне опитування, реферати, дискусія, доповіді, презентації, кейси, ділові ігри, тестування
Тема 8. Основи цивільно-правового регулювання: кризь призму соціальних прав	2	2	4			
Тема 9. Основи сімейно-правового регулювання: кризь призму соціальних прав	4	4	4			
Тема 10. Основи трудового законодавства України	2	2	6			
Тема 11. Адміністративно-правова і кримінально-правова охорона соціальних правовідносин	2	2	6			
Разом	30	30	48	8	4	

(заочна форма навчання)

	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОЇ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ				
Тема 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни «Соціальна юриспруденція». Міжнародно-правові стандарти у сфері соціальних прав	-	-	8	Поточне опитування, реферати, дискусія, доповіді, презентації, кейси, ділові ігри, тестування
Тема 2. Формування соціального законодавства України в контексті євроінтеграції	-	-	10	
Тема 3. Україна як соціальна держава	1	1	10	
Тема 4. Суб'єкти реалізації соціальної функції держави	1	1	10	
Тема 5. Судові та альтернативні способи вирішення спорів у сфері соціальних прав	1	-	10	
Тема 6. Правозахисна діяльність у сфері соціальних прав	1	-	10	
Змістовий модуль 2. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ				
Тема 7. Соціально-забезпечувальне законодавство України	-	-	10	Поточне опитування, реферати, дискусія, доповіді, презентації, кейси, ділові ігри, тестування
Тема 8. Основи цивільно-правового регулювання: крізь призму соціальних прав	1	1	10	
Тема 9. Основи сімейно-правового регулювання: крізь призму соціальних прав	1	1	10	
Тема 10. Основи трудового законодавства України	1	-	10	
Тема 11. Адміністративно-правова і кримінально-правова охорона соціальних правовідносин	1	-	10	
Разом	8	4	108	

5. Тематика практичних занять з дисципліни «Соціальна юриспруденція»

(денне форма навчання)

Практичне заняття № 1

Тема: Загальна характеристика навчальної дисципліни «Соціальна юриспруденція». Міжнародно-правові стандарти у сфері соціальних прав

Мета: Вивчити загальну характеристику навчальної дисципліни «Соціальна юриспруденція»

Питання для обговорення:

1. Навчальна дисципліна «Соціальна юриспруденція»: предмет, завдання, система, методи вивчення.
2. Роль навчальної дисципліни «Соціальна юриспруденція» у підготовці фахівців соціальної сфери.
3. Джерела вивчення навчальної дисципліни «Соціальна юриспруденція».
4. Міжнародна співпраця у сфері соціальних прав людини і громадянина.
5. Міжнародно-правові акти у сфері соціальних прав людини і громадянина. Міжнародні гарантії реалізації соціальних прав людини і громадянина.
6. Загальна характеристика соціального законодавства Європейського Союзу. Класифікація соціальних актів Європейського Союзу.
7. Особливості співвідношення соціальних актів Європейського Союзу з актами Міжнародної організації праці.
8. Соціальне законодавство окремих країн-членів Європейського Союзу.

Практичне заняття № 2

Тема: Формування соціального законодавства України в контексті євроінтеграції

Мета: Вивчити особливості формування соціального законодавства України в контексті євроінтеграції

Питання для обговорення

1. Розвиток вітчизняного соціального законодавства. Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу.
2. Міжнародно-правові зобов'язання України щодо реалізації прав соціально незахищених верств населення.
3. Конституційні права і свободи людини та громадянина: поняття, види та класифікація.
4. Конституційне регулювання соціальних прав і свобод людини і громадянина.
5. Гарантії реалізації соціальних і економічних прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Практичне заняття № 3

Тема: Україна як соціальна держава

Мета: Отримати знання про Україну як соціальну державу

Питання для обговорення

1. Соціальна держава: генеза концепції, поняття, ознаки.
2. Соціальна політика держави: мета, завдання, пріоритети, об'єкти та суб'єкти.
3. Принципи соціальної держави.
4. Загальнонаціональні функції соціальної держави.
5. Цінності (соціальна рівність, соціальна справедливість, соціальна солідарність та ін.) та пріоритети соціальної держави.
6. Соціальна функція держави.
7. Механізми державного регулювання соціальної сфери.

Практичне заняття № 4

Тема: Суб'єкти реалізації соціальної функції держави

Мета: Вивчити суб'єкти реалізації соціальної функції держави

Питання для обговорення

1. Розмежування категорій «соціальна функція держави» і «соціальна функція».
2. Система суб'єктів реалізації соціальної функції держави.
3. Органи державної влади як суб'єкти реалізації соціальної функції держави.
4. Органи місцевого самоврядування як суб'єкти реалізації соціальної функції держави.
5. Органи влади Автономної Республіки Крим як суб'єкти реалізації соціальної функції держави.
6. Суб'єкти делегованих повноважень із реалізації соціальної функції держави (релігійні організації, громадські організації, волонтери тощо).

Практичне заняття № 5

Тема: Судові та альтернативні способи вирішення спорів у сфері соціальних прав

Мета: Отримати знання про судове вирішення спорів у сфері соціальних прав

Питання для обговорення

1. Судовий захист соціальних прав людини і громадянина. Система судових органів.
2. Досудове розслідування і судовий розгляд кримінальних справ у сфері соціальних прав людини і громадянина.
3. Цивільне судочинство.
4. Адміністративно-правовий порядок спорів у сфері соціальних прав. Оскарження до суду дій (рішень), бездіяльності, що порушують права громадян.
5. Практика Верховного суду та Конституційного Суду України у сфері соціальних прав.
6. Процедура звернення до Європейського Суду з прав людини у спорах у сфері соціальних прав.
7. Альтернативні способи вирішення спорів у сфері соціальних прав

Практичне заняття № 6

Тема: Правозахисна діяльність у сфері соціальних прав

Мета: Отримати знання про правозахисну діяльність у сфері соціальних прав

Питання для обговорення

1. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, його секретаріат
2. Радник-уповноважений Президента України з прав дитини та дитячої реабілітації.
3. Радник-уповноважений Президента України з питань безбар'єрності.
4. Радник-уповноважений Президента України з питань учасників бойових дій.
5. Радник-уповноважений Президента України з питань забезпечення прав захисників України.
6. Радник-уповноважений Президента України з питань Фонду Президента України з підтримки освіти, науки та спорту.
7. Уповноважений Президента України з питань волонтерської діяльності.
8. Правозахисні організації у сфері захисту соціальних прав людини і громадянина.
9. Право на професійну правничу допомогу. Система безоплатної правничої допомоги

Практичне заняття № 7

Тема: Соціально-забезпечувальне законодавство України

Мета: Вивчити соціально-забезпечувальне законодавство України

Питання для обговорення

1. Соціальне забезпечення: поняття, принципи права та кодифікація законодавства.
2. Конституційні основи розвитку та регулювання соціально-забезпечувальних відносин.
3. Правовідносин у сфері соціального забезпечення: види, класифікація та підстави виникнення.
4. Організаційно-правові форми соціального забезпечення.

5. Правові засади пенсійного забезпечення в Україні.
6. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
7. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.
8. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття.
9. Правові засади надання соціальних послуг особам, які опинилися у важких життєвих обставинах.
10. Організаційно-правові основи призначення та виплати соціальних допомог, компенсацій та пільг.

Практичне заняття № 8

Тема: Основи цивільно-правового регулювання: крізь призму соціальних прав

Мета: Вивчити крізь призму соціальних прав основи цивільно-правового регулювання

Питання для обговорення

1. Цивільне право: поняття, законодавство і система.
2. Юридичні факти як підстава виникнення цивільно-правових відносин.
3. Загальні положення про фізичну особу. Цивільна правосуб'єктність фізичної особи.
4. Опіка та піклування. Орган опіки та піклування, його повноваження. Встановлення опіки та піклування судом.
5. Захист цивільних прав дітей, що знаходяться у складних життєвих обставинах.
6. Загальні положення про відшкодування шкоди.

Практичне заняття № 9

Тема: Основи сімейно-правового регулювання: крізь призму соціальних прав

Мета: Вивчити крізь призму соціальних прав основи сімейно-правового регулювання

Питання для обговорення

1. Поняття, ознаки, система сімейного права.
2. Шлюбно-сімейне законодавство. Шлюб: укладення, припинення, визнання недійсним.
3. Права і обов'язки батьків та дітей. Аліментні зобов'язання членів сім'ї.
4. Форми влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

Практичне заняття № 10

Тема: Основи трудового законодавства України

Мета: Вивчити основи трудового законодавства України

Питання для обговорення

1. Трудове право: поняття, предмет, метод і система.
2. Трудове законодавство України.
3. Поняття, види, особливості трудових правовідносин.
4. Поняття, види, зміст і сторони трудового договору.
5. Трудова дисципліна і відповідальність у сфері праці.
6. Особливості регулювання праці окремої категорії громадян (жінок, осіб з інвалідністю, неповнолітніх, ув'язнених та ін.).
7. Законодавче забезпечення недопущення дискримінації за ознаками раси, етнічної приналежності, релігійних переконань та гендерної рівності в соціально-трудовах правовідносинах. Необґрунтована відмова у прийнятті на роботу.

Практичне заняття № 11

Тема: Адміністративно-правова і кримінально-правова охорона соціальних правовідносин

Мета: Отримати знання з адміністративно-правової і кримінально-правової охорони соціальних правовідносин

Питання для обговорення

1. Адміністративне правопорушення і адміністративна відповідальність.
2. Поняття та система адміністративних стягнень.
3. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх.
4. Адміністративні правопорушення, пов'язані із посяганням на соціальні правовідносини. Адміністративні правопорушення, пов'язані із корупцією.
5. Кримінальні правопорушення і кримінальна відповідальність.
6. Покарання та його види.
7. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство. Інші заходи кримінально-правового характеру.
8. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.
9. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.
10. Кримінальні правопорушення проти соціальних прав людини і громадянина. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

(заочна форма навчання)

Практичне заняття № 1

Тема: Україна як соціальна держава. Суб'єкти реалізації соціальної функції держави

Мета: Отримати знання про Україну як соціальну державу, а також про суб'єкти реалізації соціальної функції держави.

Питання для обговорення

1. Соціальна держава: генеза концепції, поняття, ознаки, принципи.
2. Соціальна політика держави: мета, завдання, пріоритети, об'єкти та суб'єкти.
3. Загальнонаціональні функції, цінності (соціальна рівність, соціальна справедливість, соціальна солідарність та ін.) та пріоритети соціальної держави.
4. Соціальна функція держави. Розмежування категорій «соціальна функція держави» і «соціальна функція».
5. Система суб'єктів реалізації соціальної функції держави.
6. Органи місцевого самоврядування як суб'єкти реалізації соціальної функції держави.
7. Суб'єкти делегованих повноважень із реалізації соціальної функції держави (релігійні організації, громадські організації, волонтери тощо).

Практичне заняття № 2

Тема: Основи цивільно-правового регулювання: крізь призму соціальних прав

Мета: Вивчити крізь призму соціальних прав основи цивільно-правового та сімейно-правового регулювання.

Питання для обговорення

1. Цивільне право: поняття, законодавство і система.
2. Загальні положення про фізичну особу. Цивільна правосуб'єктність фізичної особи.
3. Опіка та піклування. Орган опіки та піклування, його повноваження. Встановлення опіки та піклування судом.
4. Поняття, ознаки, система сімейного права.
5. Шлюбно-сімейне законодавство. Шлюб: укладення, припинення, визнання недійсним.
6. Права і обов'язки батьків та дітей. Аліментні зобов'язання членів сім'ї.
7. Форми влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

6. Самостійна робота.

Вивчення навчальної дисципліни «Соціальна юриспруденція» включає самостійну роботу студента.

Самостійна робота студента – це навчальна діяльність студента, яка полягає у виконанні діянь, визначених викладачем (або за власним бажанням студентом) і спрямована на закріплення, поглиблення та розширення отриманих знань, а також на оволодіння без сторонньої допомоги новим матеріалом.

Основним видом самостійної роботи студента за участю викладача є поточні консультації з навчальної дисципліни.

Основними видами самостійної роботи студента без участі викладача є:

- формування і засвоєння змісту конспекту лекцій на базі рекомендованої лектором навчальної літератури, включаючи інформаційні освітні ресурси (електронні підручники, електронні бібліотеки та ін.);
- самостійне вивчення окремих тем чи питань за підручниками або навчальними посібниками;
- написання рефератів, есе;
- підготовка до практичних занять;
- та ін.

Для самостійної роботи керівник навчального курсу «Соціальна юриспруденція» пропонує студентам наступну тематику *рефератів*.

Тематики рефератів:

1. Конвенція про права дитини: крізь призму соціальних прав.
2. Особливості співвідношення соціальних актів Європейського Союзу з актами Міжнародної організації праці.
3. Конвенція про права людини: соціально-правовий аналіз.
4. Права осіб з інклюзивністю: міжнародні стандарти.
5. Роль навчальної дисципліни «Соціальна юриспруденція» у формуванні професійної свідомості та культури майбутніх працівників соціальної сфери.
1. Ратифікація Україною міжнародних договорів у соціальній сфері.
2. Соціальні права людини і громадянина: проблемні аспекти реалізації в Україні.
3. Реалізація соціальних прав під час війни.
4. Роль державних стандартів з надання соціальних послуг у реалізації соціальної політики в Україні.
1. Соціальна політика України: крізь призму євроінтеграційних процесів.
2. Пріоритети сучасної України як соціальної держави.
3. Людиноцентристський підхід у соціальній роботі: сучасні реалії України.
6. Роль територіальних громад у реалізації соціальних прав в Україні.
7. Церква як соціальний інститут сучасного суспільства: досвід України та іноземних держав.
8. Роль волонтерської діяльності у реалізації соціальної функції під час війни на території України.
9. Роль Національної соціальної сервісної служби України у реалізації державної політики у сфері соціального захисту населення, захисту прав дітей.
10. Право на судовий захист: сутність та реалізація в Україні.
11. Медіація як соціальна послуга: загальна характеристика.
12. Практика адміністративного судочинства із захисту соціальних прав в Україні.
13. Щорічні та спеціальні доповіді Уповноваженого Верховної Ради України: крізь призму стану додержання і захисту соціальних прав людини та громадянина в Україні.
14. Конституційне право дитини на безоплатну правничу допомогу.
15. Роль неурядових організацій у захисті прав осіб з інвалідністю.
16. Державна політика у сфері захисту прав і благополуччя дітей: сучасний стан і перспективи розвитку.
17. Пенсійне забезпечення в Україні: правові засади та перспективи розвитку.
18. Організаційно-правові форми соціального забезпечення: досвід іноземних держав.

19. Проблеми органів місцевого самоврядування у сфері соціального захисту та соціального забезпечення.
20. Особливості прийняття і оформлення спадщини неповнолітніми.
21. Захист майнових і житлових прав дітей в Україні.
22. Особисті немайнові права як об'єкт цивільних правовідносин.
23. «Найкраще забезпечення інтересів дитини» у сімейних відносинах.
24. Обов'язок дітей утримувати батьків.
25. Особисті немайнові права та обов'язки інших членів сім'ї та родичів.
26. Трудові права неповнолітніх та їх захист: у міжнародному та національному законодавстві України.
27. Трудові права та гарантії внутрішньо переміщених осіб.
28. Роль Національної служби посередництва і примирення у вирішенні трудових спорів.
29. Відновне правосуддя та медіація.
30. Кримінально-правова охорона статевої свободи та статевої недоторканості дитини.
31. Кримінальні правопорушення проти осіб, що знаходяться у складних життєвих обставинах, під час війни.
32. Вплив корупції на соціальну політику України.

Проте студенти можуть здійснювати написання рефератів, з актуальними темами яких самостійно визначилися (сформулювали), але узгодили із викладачем. За необхідності студенти можуть звернутися до керівника навчального курсу за консультацією щодо формулювання теми реферату, складання його плану, рекомендації джерел його написання.

За допомогою реферату студент може підтвердити свої знання і навички з вивченої теми, продемонструвати ознайомлення зі спеціалізованою літературою та вміння здійснити аналіз інформації, яку зібрав.

Мета написання реферату - підтвердження рівня опанування студентом основних положень тематики, яку обрав, демонстрація оволодіння відповідною літературою, вміння здійснювати аналіз матеріалу, проводити узагальнення та формулювати власні висновки.

У рефераті студент розкриває конкретний напрямок майбутньої професійної діяльності, його прикладний характер та практичну спрямованість.

Написання реферату з навчальної дисципліни «Соціальна юриспруденція» переслідує наступні завдання:

- дослідити стан напрацювання обраної проблематики у наукових публікаціях та літературі;
- розкрити і проаналізувати підходи вирішення проблематики з теми, обраної для написання реферату;
- вивчити, систематизувати та/чи проаналізувати законодавчу, інформаційну, статистичну тощо бази даних, що мають відношення до теми, обраної для написання реферату;
- оволодіти навичкою аргументовано, логічно, чітко, узагальнено викладати опрацьований матеріал з теми, обраної для написання реферату;
- напрацьовувати і сформулювати пропозиції з вдосконалення тієї чи іншої сфери професійної діяльності, що охоплюється темою, обраною для написання реферату.

Реферат має містити *науково-теоретичний рівень* (аналіз теми, що досліджується, зокрема, беручи до уваги наявний стан розвитку відносин у сфері соціальної діяльності; об'єктивну і раціональну аргументацію; теоретичні узагальнення; приклади з діяльності у сфері соціальної роботи тощо) і *практичну спрямованість* (сформульовані пропозиції з вирішення актуальних проблем у сфері соціальної роботи; шляхи вирішення проблем, які виникають у конкретних складних життєвих обставин тощо).

Реферат потрібно писати у науково-діловому стилі, матеріал розміщуючи рівномірно та відповідно до плану.

Структура реферату:

- вступ (розкриття актуальності, практичного значення теми реферату; чіткість формулювання об'єкту, предмета, мети і завдання роботи);
- основна частина (висвітлення основних питань теми реферату із використанням літератури з обраної проблематики; розкриття теоретичної і практичної значущості аналізованої проблематики);
- висновки (формулювання науково-теоретичних і практичних підсумків аналізу обраної проблематики реферату; акцентування на теоретичних і практичних рекомендаціях у сфері обраної проблематики);
- додатки (за доцільності);
- список літератури (формування переліку використаних джерел і публікацій).

Вимоги до оформлення реферату:

Обсяг реферату – 10-15 сторінок (до загального обсягу реферату не входять додатки, список використаних джерел). Виконуючи написання реферату, слід дотримуватися правил стилістики і граматики. У рефераті мають міститися посилання на літературу та інші джерела, на які студент буде посылатися упродовж написання реферату.

Мова тексту реферату – українська.

Реферат друкується шрифтом Times New Roman, 14 кеглем; міжрядковий інтервал “Полуторний” (1,5 Lines); абзацний відступ – п'ять знаків (1,25 см); верхнє і нижнє поле – 2 см., лівє – 3 см, правє – 1 см. Абзацний відступ має дорівнювати п'ятьом знакам (1,25 см); вирівнювання - “За шириною”.

Розділи та підрозділи реферату мають містити заголовки, які потрібно точно відтворювати у змісті реферату.

Нумерація реферату має бути наскрізною. Порядковий номер кожної сторінки реферату слід позначати арабськими цифрами. Титульний аркуш реферату входить до загальної нумерації сторінок реферату, але на ньому (титульному аркуші) не потрібно зазначати номер сторінки.

Кожен розділ реферату підлягає нумеруванню арабськими цифрами.

Студент під час написання тексту реферату може використовувати один із двох варіантів посилань на наукові джерела: перший – коли на сторінці реферату наявне цитування джерела, то внизу цієї ж сторінки під основним її текстом розміщують бібліографічний опис літературного джерела і зазначенням сторінки цього джерела; другий – коли у посиланні на літературне джерело у квадратних дужках зазначають його порядковий номер у списку літератури і конкретну сторінку (наприклад [3, с. 17]).

Оцінювання кожного реферату проводиться із врахуванням аналізу сукупності наступних критеріїв:

- актуальність теми реферату;
- стан системного розкриття плану теми реферату;
- чи зміст реферату розкриває положення практичної діяльності у сфері міжнародних відносин;
- ступінь особистого внеску студента (наявність авторських аналітичних висновків і конкретних пропозицій);
- достатність сучасних нормативних і наукових джерел, використаних під час виконання самостійного завдання у формі реферату.

7. Тренінг з дисципліни «Соціальна юриспруденція»

Тема тренінгу

«Медіація як соціальна послуга»

Трeнінг (англ. *training*) - це запланований процес модифікації (зміни) відношення, знання чи поведінкових навичок того, хто навчається, через набуття навчального досвіду з тим, щоб досягти ефективного виконання в одному виді діяльності або в певній галузі. Тренування (від англ. to train - виховувати, навчати) - комплекс вправ для тренування в чому-небудь. Тренування - система підготовки організму людини з метою пристосування його до підвищених вимог і складних умов роботи й життя.

Основна мета тренінгу – формування практичних навичків у студентів щодо застосування альтернативних шляхів вирішення конфліктів (медіації), за участю осіб/сімей, які знаходяться у складних життєвих обставин (або мають найвищий ризик потрапляння у них).

Завдання тренінгу:

- поглибити та розширити знання про конфлікти і альтернативні способи їх запобігання і вирішення;
- ознайомитись з існуючими механізмами вирішення конфліктів, за участі осіб/сімей, які знаходяться у складних життєвих обставинах (або мають найвищий ризик потрапляння у них);
- розвинути і закріпити практичні навички із медіаційної компетентності на основі тренувальних кейсів.

Порядок проведення тренінгу:

1. **Вступна частина** полягає в ознайомленні студентів з темою тренінгового заняття.
2. **Організаційна частина** передбачає створення у колективі студентів робочого настрою, визначення правил проведення тренінгового заняття. Можлива наявність роздаткового матеріалу у вигляді таблиць, бланків документів.
3. **Практична частина** полягає у виконанні групами студентів (у кількості 3-5 осіб) завдань з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.
4. **Підведення підсумків.** Обговорюється результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Соціальна юриспруденція» використовуються наступні засоби оцінювання і методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- реферати, презентації;
- екзамен.

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни “Соціальна юриспруденція” визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Для екзамену

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3	Модуль 4
20%	20%	5%	15%	40%
Поточне опитування	Модульний контроль 1	Тренінги	Самостійна робота	Екзамен
1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (7 занять, 6 тем – 7 оцінок).		Оцінювання розробленого і проведеного тренінгу щодо формування	Оцінювання написання рефератів, ссе	10 тестів по 2 бали і 2 теоретичні

2. Модульний контроль 1 проводиться на 7 практичному занятті. Оцінка за Модульний контроль 1 виставляється на підставі виконання письмового завдання, а саме: 15 тестових завдань, кожне з яких має 4 бали і одне теоретичне питання, яке має 40 балів.	практичних навичків у студентів із застосування альтернативних шляхів вирішення конфліктів (медіації), за участю осіб/сімей, які знаходяться у складних життєвих обставин (або мають найвищий ризик потрапляння у них)		запитання по 40 балів
---	--	--	-----------------------

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор	1-11
2.	Проекційний екран	1-11
3.	Комунікаційне програмне забезпечення (Google Chrome, Firefox)	1-11
4.	Наявність доступу до мережі Інтернет	1-11
5.	Персональні комп'ютери, ноутбук	1-11
6.	Програмне забезпечення: Microsoft Office Word, Microsoft PowerPoint, AIMP, Moodle	1-11
7.	Технічне забезпечення: ноутбук, проектор	1-11

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Нормативно-правові акти:

I. Міжнародно-правові акти:

1. Декларація з проблем старіння ООН від 16 жовтня 1992 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_510/card2#Card.

2. Європейська декларація по охороні психічного здоров'я від 14 січня 2005 р. URL: <https://docs.google.com/viewer?url=http://1gb.inf.ua/docs/E85445R.pdf>.

3. Європейська соціальна хартія (переглянута) Ради Європи (редакція від 07 вересня 2016 р.) від 03 травня 1996 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062/card2#Card.

4. Загальна декларація прав людини ООН від 10 грудня 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text.

5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод Ради Європи від 04 листопада 1950 р. (редакція від 02 жовтня 2013 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.

6. Конвенція про права дитини ООН від 20 листопада 1989 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
7. Конвенція про права осіб з інвалідністю (Конвенція про права інвалідів) ООН від 13 грудня 2006 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71/card2#Card.
8. Конвенція про статус біженців ООН від 28 липня 1951 р. (приєднання від 10 січня 2002 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011#Text.
9. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання ООН (редакція від 13 листопада 1998 р.) від 10 грудня 1984 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085/card2#Card.
10. Конвенція про заходи щодо протидії торгівлі людьми Ради Європи від 16 травня 2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_858#Text.
11. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права ООН від 16 грудня 1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text.
12. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права ООН від 16 грудня 1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text.
13. Принципи стосовно літніх людей ООН від 16 грудня 1991 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_314/card2#Card.
14. Протокол щодо статусу біженців ООН від 16 грудня 1966 р. (приєднання від 10 січня 2002 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_363#Text.

II. Закони України:

15. Конституція України від 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
16. Житловий Кодекс Української РСР від 30 червня 1983 р. № 5464-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5464-10#Text>.
17. Кодекс адміністративного судочинства України від 06 липня 2005 р. № 2747-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>
18. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
19. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.
20. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
21. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 р. № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#n1309>.
22. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/card2#Card>.
23. Цивільний процесуальний кодекс України від від 18.03.2004 № 1618-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>
24. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 р. № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>.
25. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05 липня 2012 р. (редакція від 16 липня 2021 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>.
26. Про безоплатну правничу допомогу: Закон України від 02 червня 2011 р. № 3460-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>.
27. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України 08 липня 2011 р. № 3671-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17#Text>.
28. Про волонтерську діяльність: Закон України від 19 квітня 2011 р. № 3236-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17/card2#Card>.
29. Про громадські об'єднання: Закон України від 22 березня 2012 р. № 4572-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>
30. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії: Закон України від 05 жовтня 2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>.
31. Про державну допомогу сім'ям з дітьми: Закон України від 21 листопада 1992 р. № 2811-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12#Text>.
32. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю: Закон України від 18 травня 2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1727-15#Text>.
33. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України від 13 січня 2005 р. № 2342-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-15#Text>.
34. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20 жовтня 2014 р. № 1706-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text>.

35. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07 грудня 2017 р. № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>.

36. Про медіацію: Закон України від 16 листопада 2021 р. № 1875-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>

37. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей: Закон України від 24 січня 1995 р. № 20/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/95-%D0%B2%D1%80#Text>.

38. Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні: Закон України 16 грудня 1993 р. № 3721-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3721-12#Text>.

39. Про охорону дитинства: Закон України від 26 квітня 2001 р. № 2402-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>.

40. Про протидію торгівлі людьми: Закон України 20 вересня 2011 р. № 3739-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17#Text>.

41. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 06 жовтня 2005 р. № 2961-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#Text>.

42. Про соціальні послуги: Закон України від 17 січня 2019 р. № 2671-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2019. № 18. Ст. 73.

43. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю: Закон України від 21 червня 2001 р. № 2558-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14#Text>.

III. Підзаконні нормативно-правові акти України:

44. Деякі питання діяльності центрів соціальних служб: Постанова Кабінету Міністрів України від 01 червня 2020 р. № 479. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/479-2020-%D0%BF#Text>.

45. Деякі питання соціального і правового захисту осіб, позбавлених свободи внаслідок збройної агресії проти України, після їх звільнення: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 грудня 2019 р. № 1122. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1122-2019-%D0%BF/card2#Card>.

46. Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах: Постанова Кабінету Міністрів України від 01 червня 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/585-2020-%D0%BF#Text>.

47. Про організацію надання соціальних послуг від 01.06.2020 № 587 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/587-2020-%D0%BF#Text>

48. Про затвердження Класифікатора соціальних послуг від 23.06.2020 № 429 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0643-20#Text>

Література:

Основна:

49. Бурлака О. С. Проблеми соціального захисту, сім'ї, дитинства, материнства та батьківства в Україні : дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.05. Київ, 2019. 419 с.

50. Гнатчук О., Шестакова К., Яремчук С. Використання принципів гуманізму в соціальній роботі. *Social Work and Education*. 2022. № 2. Vol. 9. С. 188-196 с.

51. Запобігання та протидія домашньому насильству: підручник / О. В. Ковальова, А. І. Берендєєва. Одеса: ОДУВС. 2022. 368 с.

52. Запобігання та протидія проявам насильства: діяльність закладів освіти. Навчально-методичний посібник / Андрєєнкова В. Л., Байдик В. В., Войцях Т. В., Калашник О. А. та ін. К.: ФОП Нічога С. О. 2020. 196 с.

53. Захист дітей від бідності: роль прав у Раді Європи. Іфа Нолан. © Рада Європи, листопад 2019. 56 с.

54. Збірник правових позицій Верховного Суду щодо захисту соціальних прав / [упоряд.: М. І. Смокович (керівник), А. І. Рибачук, В. М. Кравчук та ін. ; Верхов. Суд]. Харків : Право, 2023. 168 с.

55. КОМПАС. Посібник з освіти з прав людини за участю молоді. Друге видання, переглянute у 2020 році. Патриція Брандер. Лор де Вітте. Націла Гані. Руї Гомеш. Еллі Кін. Анастасія Нікітіна. Юстина Пінкевічюте. Видавництво «Право» Національної академії правових наук України та Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, 2020. 490 с. URL: <https://www.coe.int/uk/web/compass/council-of-europe>.

56. Малюга Л. Ю. Адаптація соціального законодавства України до законодавства Європейського Союзу : автореф. дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.05 / Л. Ю. Малюга; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К., 2020. 41 с.

57. Малюга Л. Ю. Теоретико-правові основи адаптації соціального законодавства України до законодавства Європейського Союзу: монографія. Херсон: видавничий дім «Гельветика», 2019. 394 с.

58. Мокрицька Н. П. Право соціального забезпечення : навч. посіб. Львів : ЛьВДУВС, 2020. 536 с.

59. Попередження насильства в закладах освіти: методичний посібник для педагогічних працівників. Видання друге, доповнене та оновлене. Київ: Благодійний фонд «Здоров'я жінки і планування сім'ї», 2020. 104 с.

60. Соціальні права. Виклики воєнного часу : зб. тез доп. Шостої Міжнар. наук.-практ. конф. «Адміністративна юстиція в Україні : проблеми теорії та практики» (м. Київ, 6 лип. 2023 р.). Харків : Право, 2023. 412 с.

61. «Соціальні права та їх захист адміністративним судом. Збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції» (м. Київ, 4 вересня 2020 року). Київ: 2020. 424 с.

62. COMPASS. Manual for human rights education with young people 2nd edition, updated in 2020. Written by Patricia Brander Laure De Witte Nazila Ghanea Rui Gomes Ellie Keen Anastasia Nikitina Justina Pinkeviciute. Council of Europe. 2020. pp. 486.

63. Disability Laws and Acts by Country/Area. URL: <https://www.un.org/development/desa/disabilities/disability-laws-and-acts-by-country-area.html>

64. Domestic Violence and Abuse, Edited by Mandy Burton, Vanessa Bettinson, Kayleigh Richardson, Ana Speed. The Editors and Contributors Severally. 2024. 464 pp.

65. Jackie Gulland, Gender, Work and Social Control: A Century of Disability Benefits. London: Palgrave Macmillan Press, 2019. pp. 240.

66. Pyaneandee Coomara. International Disability Law A Practical Approach to the United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities. 2019. pp. 250.

Допоміжна:

67. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В.Галуцько, П.Діхтієвський, О.Кузьменко та ін. ; за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Вид. четверте. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.

68. Бабіч-Касьяненко К. В. Аналіз стану соціального обслуговування осіб з інвалідністю в Україні на сучасному етапі. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2019. Вип. 1(26). С. 79-83.

69. Бутинська Р. Я. Захист трудових прав жінок з дітьми під час дистанційної та надомної роботи. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 9. С. 246-250.

70. Вашкович В. В. Посібник волонтера / В. В. Вашкович, О. Ю. Василенко, Т. О. Карабін, Я. В. Лазур, В. В. Манзюк, В. М. Рошканюк. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 88 с.

71. Гнатенко К. В. Принципи соціального забезпечення – основа галузі права соціального забезпечення. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2020. Випуск 2 (31). С. 52-55.

72. Діордіца І. В., Чумакова М. В. Деякі питання державного сприяння у працевлаштуванні за законодавством України. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2019. Вип. 3(28). Том 1. С. 156-160.

73. Заробіток до 18-ти років: трудові права дітей URL: <https://childrenrights.info/trudovi-prava-ditej/>

74. Зудіхін О. В. Правова природа права на судовий захист. С. 72-79. file:///C:/Users/notebook/Desktop/%D0%A0%D0%9F_2024/%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D1%8E%D1%80%D0%B8%D1%81%D0%BF%D1%80%D1%83%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%8F/Zudihin.pdf

75. Малюга Л. Ю. Соціальне забезпечення населення у Франції: зміст та шляхи вдосконалення соціального законодавства України. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2019. Вип. 1 (26). С. 100-108.

76. Мороз О. Б., Костовська К. М. Поняття та система адміністративно-правового захисту прав дитини в Україні. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2022. Серія ПРАВО. Вип. 72: Ч. 2. С. 88-93.

77. Про права дітей в трудових відносинах в міжнародному та українському законодавстві URL: <https://smu.dsp.gov.ua/news/pro-prava-ditei-v-trudovykh-vidnosynakh-v-mizhnarodnomu-ta-ukrainskomu-zakonodavstvi/>

78. Семігіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.

79. Сирота І. М., Гудзь А. О. Принципи права соціального забезпечення в сучасних умовах. *Держава та регіони*. Серія: Право. 2019. № 4 (66). С. 62–66.

80. Сохань М. Ю. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування як форма соціального захисту осіб із сімейними обов'язками. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2020. Випуск 2(31). С. 65-68.

81. Соціальні послуги окремим соціальним групам, які перебувають у складних життєвих обставинах, та порядок їх надання URL: https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96_%D0%BF%D0%BE%D

82. Соціально-правовий захист різних категорій населення: європейський вимір. *Збірник наукових праць*. Ізмаїл: РВВ ІДГУ. 2020. 124 с.

83. Стешенко В. М. Правовий захист прав дітей та підлітків і безпечний інформаційний простір : навч. посіб. / В. М. Стешенко. 2-ге вид., змінене. Харків : Право, 2019. 392 с.

84. Сучасні виклики та актуальні проблеми захисту прав та інтересів дітей у цивільних та сімейних справах в умовах воєнного стану URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/Prezent_Zahist_ditei_voen_stan.pdf

85. Трудове право України: підручник (за ред. проф. О. М. Ярошенко). Харків: Вид-во 2022. 376 с.
86. Шпарага Ю. І. Нормативно-правові засади діяльності регіонального Департаменту соціального захисту населення: порівняльно-правовий аналіз. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2019. Вип. 3(28). Том 2. С. 134-138.
87. Яремко О. Право на медіацію як соціальну послугу: проблеми реалізації в територіальних громадах України. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. Том. 2. Вип. 78. С. 419-424.
88. Яремко О., Шафранський В. Інформування про медіацію як повноваження виконавчих органів місцевого самоврядування. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. Вип. 4. С. 632-637.
89. Яремко Оксана, Оленчук Надія. Роль медіації в освітньому просторі України. *Трансформаційні процеси соціально-гуманітарної освіти сучасної України в умовах війни: виклики, проблеми та перспективи* : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 20-22 червня 2024 року). Тернопіль : ЗУНУ, 2024. С. 41-42.
90. Яремко О. М. Транскордонна сімейна медіація: досвід іноземних держав і України. *Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід*: Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (Тернопіль, ЗУНУ, 19-20 квітня 2024 р.). Тернопіль, 2024. С. 138-140.
91. Яремко О. М., Гірняк Г. С. Медіація як базова соціальна послуга: повноваження органів місцевого самоврядування. *Галицькі студії*. Юридичні науки. 2024. № 6. С. 43-49.
92. Яремко О., Подковенко Т. Правові стандарти ЄС щодо транскордонної медіації. *Комунікація як чинник транспарентності соціальної взаємодії: психологічний, історичний, правовий, економічний та політичний виміри*: Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції. (м. Тернопіль, 09-10 травн. 2024 р.). Тернопіль: ЗУНУ, 2024. С. 85-89.
93. Ярошенко О. М. Проблеми забезпечення конституційного права громадян на достатній життєвий рівень. *Проблеми законності*. 2019. Вип. 145. С. 106–117.
94. Cherneta Svitlana, Bychuk Iryna. Składniki kompetencji płciowej nadawców usług społecznych. *Knowledge. Education. Law. Management. Nauka. Oświata. Prawo. Zarządzanie*. 2019. № 3-4.
95. Economic, Social and Cultural Rights as Human Rights. Edited by Jackie Dugard, Bruce Porter, Daniela Ikawa, and Lilian Chenwi. 2020. 456 pp.
96. Ploszka Adam. A Homeless Bill of Rights as a New Instrument to Protect the Rights of Homeless Persons. *The European Constitutional Law Review (EuConst)*. Published online by Cambridge University Press: 03 December 2020. № 2. URL: <https://www.cambridge.org/core/journals/european-constitutional-law-review/article/homeless-bill-of-rights-as-a-new-instrument-to-protect-the-rights-of-homeless-persons/9F3980856738486AB50DE6F014393B2B>.
97. Race, Gender and Contemporary International Labor Migration Regimes. Edited by Leticia Saucedo, Martin Luther King and Robyn Magalit Rodriguez. 2022. 236 pp.
98. Tyshchenko, O. V. The doctrine of social security: the development of conceptual positions. *European Science*. 2018. № 3. P. 40-44.

Інтернет-ресурси

99. Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй - <https://www.un.org>
100. Офіційний сайт Ради Європи - <https://www.coe.int>
101. Офіційний сайт Європейського Союзу - <https://eeas.europa.eu>
102. Офіційний сайт Верховної Ради України - <https://www.rada.gov.ua>
103. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України - <https://www.kmu.gov.ua>
104. Офіційний сайт Міністерство соціальної політики України - <https://www.msp.gov.ua>
105. Офіційний сайт Міністерства юстиції України - <https://minjust.gov.ua>
106. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки - <http://mon.gov.ua>
107. Офіційний сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини - <https://www.ombudsman.gov.ua>
108. Офіційний сайт Національної служби посередництва і примирення - <https://nmcs.gov.ua/>
109. Офіційний сайт Національної соціальної сервісної служби України - <https://nssu.gov.ua/>
110. Офіційний сайт Громадської організації «Асоціація сімейних медіаторів України» - <https://namu.com.ua/ua/>
111. Офіційний сайт Громадської організації «Національна академія медіаторів України» - <https://namu.com.ua/ua/>
112. Офіційний сайт Громадської спілки «Українська академія медіації» - <https://mediation.ua/>